

๒ ข้อจรอยขสขม

ตอน พิธีกรรมมงคลแห่งการเกิด

ละเอียดที่สุด! ครบถ้วนที่สุด กล่าวกันว่า เกิดเป็นคนไทย ทุกคนควรอ่าน

โดย อธิวิธิ ก.ราม

สำนักพิมพ์ไพลิน

ย้อนรอยสยาม ตอน พิธีกรรมมงคลแห่งการเกิด อิทธิวิธี ก.ราม

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

อิทธิวิธี ก.ราม.

ย้อนรอยสยาม ตอน พิธีกรรมมงคลแห่งการเกิด.--กรุงเทพฯ : ไพลิน, ๒๕๕๓.
๑๔๔ หน้า.

๑. การเกิด--พิธีกรรม. I. ชื่อเรื่อง.

๓๙๒.๑๒

ISBN ๙๗๘-๙๗๔-๒๙๕-๙๘๐-๗

© สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามลอกเลียนไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือ
นอกจากจะได้รับอนุญาตจาก บริษัท ไพลินบุ๊กเน็ต จำกัด

ที่ปรึกษากฎหมาย	อนันต์ แยมเกษร น.บ., นศ.ม.
บรรณาธิการอำนวยการ	ฉัตรเฉลิม เฉลิมชัยวัฒน์
ผู้จัดการสำนักพิมพ์	สมบัติ สุทธิจิตร
บรรณาธิการบริหาร	ลาวัณย์ เฉลิมชัยวัฒน์
บรรณาธิการต้นฉบับ	ภัทระ ผลลาดแพทย
ประจำกองบรรณาธิการ	จรีพร เกตุชู อรอุมา กุมชาต, นันทพร อุบลเผื่อน
พิสูจน์อักษร	ศักดิ์ชัย บางมด, จริยา รักษ์วงศ์
ออกแบบปก	ณัฐวิทย์ สัตยพานิช, นกจร อินยาศรี
ศิลปกรรม	finalstation
พิมพ์	บริษัท โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค จำกัด

จัดพิมพ์/จัดจำหน่าย

บริษัท ไพลินบุ๊กเน็ต จำกัด

๘๕/๒ หมู่ที่ ๑๓ ถนนเสรีไทย แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๕๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๕๐ ๑๙๑๙ โทรสาร ๐ ๒๕๕๐ ๑๘๑๘ E-mail : pailinbooknet@hotmail.com

ราคา ๑๑๙ บาท

คำนำสำนักพิมพ์

เราคนไทย แต่กลับหลงลืมรากเหง้า ประเพณี วัฒนธรรมในความเป็นไทย หรือไม่ค่อยสนใจสักเท่าไร! สิ่งที่เกิดขึ้นนี้จึงเป็นแรงบันดาลใจให้กับทางสำนักพิมพ์ ได้มุ่งมั่นสร้างสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่าเพื่อพี่น้องชาวไทยได้อ่าน เพื่อที่จะได้ทราบถึงวิถีชีวิต และขนบความเป็นไทยที่หายไป ด้วยการประเดิมกันที่จุดเริ่มต้น ก็คือพิธีกรรมการเกิด

ด้วยความหวังว่า คุณผู้อ่านคงพอจะเห็นคุณค่าของหนังสือเล่มนี้ เพื่อทางสำนักพิมพ์จะได้มีแรงใจ สร้างผลงานชุดนี้ ดังหัวข้อต่างๆ ที่นักเขียนได้กล่าวเอาไว้ ออกมาเพื่อสร้างคุณค่าให้แก่สังคม

สำนักพิมพ์เชื่อมั่นว่า นี่คือนั่งร้านที่ดี ที่คนไทยต้องอ่าน ที่สำคัญขอโน้มจิตถึงพระคุณจากหนังสือประเพณีไทยฉบับพระมหาราชครู รวบรวมโดย อรุณคินทร์ วิริยะบุรณะ ที่มีอายุเกือบห้าสิบปี ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจ ให้ทางสำนักพิมพ์ ได้สร้างสรรค์หนังสือแนวนี้ขึ้นมา เพื่อเป็นประโยชน์แก่พี่น้องชาวไทยทุกท่าน

ปรารภนาดี

บรรณาธิการสำนักพิมพ์

คำนำ

สยามประเทศ มีพิธีกรรมต่างๆ ที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของผู้คนมายาวนาน หากจะแบ่งประเภทของพิธีกรรมอย่างเป็นขอบแล้วละก็ สามารถแบ่งได้ดังนี้

๑. พิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิต
๒. พิธีกรรมเกี่ยวกับสังคม
๓. พิธีกรรมเกี่ยวกับศาสนา

ทั้งนี้ แต่ละพิธีกรรมนั้นสามารถแบ่งย่อยจัดประเภทลงไปได้อีก เช่น พิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิต แบ่งออกเป็น

๑. พิธีกรรมเกี่ยวกับการเกิด
๒. พิธีกรรมเกี่ยวกับการบวช
๓. พิธีกรรมเกี่ยวกับการแต่งงาน
๔. พิธีกรรมเกี่ยวกับศพและความตาย
๕. พิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย

จากที่กล่าวมานั้น ผู้เขียนมีความมุ่งมั่นว่าจะต้องนำพิธีกรรมในหัวข้อต่าง มาเรียบเรียงเขียนหนังสือพิธีกรรมในแต่ละประเภทให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์แก่คนไทยและลูกหลานชาวไทย ที่หลงลืม ไม่รู้จัก และไม่ใส่ใจในพิธีกรรม

เหล่านี้ ซึ่งนับวันมีแต่จะสูญหายไปตามกาลเวลา

แต่จริงๆ แล้วพิธีกรรมเหล่านี้ เมื่อศึกษาให้ดี จะพบว่ามีความน่าทึ่ง ความเหลือเชื่อ ความน่ากลัว ไปจนถึงสามารถเตือนสติให้คนทุกคนทำความดี ที่สำคัญคือ “ความสุข”

การทำความเข้าใจ และเรียนรู้พิธีกรรมที่ใกล้จะสูญหายไปเหล่านี้ จึงมีความน่าสนใจ เพราะอย่างน้อย ความสุขนั้น จะพาเรากลับไปพบกับรากเหง้าวัฒนธรรมดั้งเดิมของเราอีกครั้ง

หนังสือเล่มนี้จึงเกิดขึ้นมาด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพิธีกรรมการเกิดที่ละเอียดที่สุด รวบรวมไว้มากที่สุด ด้วยความหวังที่จะให้เป็นหนังสือที่คนไทยทุกคนได้อ่าน และหวังว่าคุณผู้อ่านคงจะได้ติดตามผลงานในชุดนี้ เล่มอื่นๆ ต่อไป

ขอขอบพระคุณ

อิทธิวิธิ ก.ราม

สารบัญ

บทที่ ๑

สิริมงคลปฏิบัติของคนไทยในอดีต เมื่ออีกหนึ่งชีวิตกำเนิดขึ้นในครรรค์	๙
ทำบุญด้วยการสร้างพระพุทธรูป	๑๓
สวดมนต์ไหว้พระทุกวันเพื่อสิริมงคลสำหรับหญิงตั้งครรรค์	๑๕
ไหว้ศาลพระภูมิเจ้าที่ หรือศาลตายายในบริเวณบ้านอย่างสม่ำเสมอ	๑๘
อบรมเด็กในครรรค์ ด้วยหลักธรรมะ เพื่อให้เกิดมาเป็นคนดี	๒๒
กุศโลบายที่ผู้ตั้งครรรค์ต้องปฏิบัติเพื่อตนเองและลูกปลอดภัย	๒๔

บทที่ ๒

พิธีกรรมและทำเนียบปฏิบัติตั้งแต่ผู้เป็นแม่ตั้งครรรค์ จนถึงคลอด	๒๗
การจัดห้องหับให้พร้อมเพื่อรองรับการคลอด	๒๘
การทำคลอด และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องโดยหมอดำแย	๓๐
- พิธีกรรมนอนกระดิ่ง	๔๖
- พิธีกรรมการบ่มผิวเด็ก	๔๗
- พิธีกรรมการบรรจุก และฝังก	๔๗
- พิธีกรรมการยกครุหมอดำแย	๔๙
หากเด็กเสียชีวิตระหว่างคลอด หรือ หลังจากคลอด	๕๐

บทที่ ๓

พิธีกรรมและธรรมเนียมปฏิบัติหลังเด็กคลอด

๕๓

๑. การอยู่ไฟของผู้เป็นแม่

๕๕

๒. พิธีกรรมและธรรมเนียมปฏิบัติ หลังเด็กคลอด

๖๓

- พิธีกรรมทำบุญตักบาตรในวันเกิดเด็ก

๖๓

- พิธีกรรมทำขวัญวัน

๖๘

- พิธีกรรมครอบกระจ่างและนอนนู่

๗๐

- พิธีกรรมบูชาแม่เชื้อ

๗๑

- พิธีกรรมการตั้งชื่อเด็ก

๘๔

- พิธีกรรมทำขวัญเดือน- โกงนผมไฟ

๑๑๘

- พิธีกรรมการตัดจุก ตัดแกละ ตัดเปีย ตัดโก๊ะ

๑๒๖

๓. บทสรุป พิธีกรรมการเกิด ปฏิบัติไปเพื่ออะไร

๑๔๑

ย้อนรอยสยาม

ตอน พิธีกรรมแห่งการเกิด

บทที่ ๑

ลัทธิมงคลปฏิบัติของคนไทยในอดีต
เมื่ออีกหนึ่งชีวิตกำเนิดขึ้นในครรภ์

พระพุทธองค์ทรงนิยาม การเวียนว่ายตายเกิดของ มนุษย์ ทั้งในชาติชาติที่แล้ว ชาตินี้และชาติต่อๆ ไปว่า คือ กงกรรมกงเกวียนที่เป็นไปตามวิฏฐสงสาร เพราะมนุษย์ทุกคนล้วนมีกิเลส ตัณหา ราคะ แตกต่างจาก นอกจากพระ อริยบุคคล คือ พระอรหันต์ ทั้ง ๔

คือสุขขวิปัสสโก	ท่านผู้เจริญด้วยวิปัสสนาล้วน ๑
เตวิชโช	ท่านผู้ได้วิชา ๑
จพ้อภิญญ	ท่านผู้ได้อภิญญา ๖
ปฏิสัมภิที่ปัตโต	ท่านผู้ถึงปฏิสัมภิที่ ๑
อรหันต์ ทั้ง ๔ นี้ เฉพาะท่านที่ได้วิชา ๓ คือ	

๑. บุพเพนิวาสานุสติ รู้จักระลึกชาติหนหลังได้ ๗
๒. จตุปปาตญาณ รู้จักกำหนดจุดติและเกิด ๗
๓. อาสวักขยญาณ รู้จักทำอาสวะให้สิ้นไป ๗ และ

ท่านที่ได้อภิญญา คือปัญญา^๑รู้ยิ่ง ๕ ประการ

๑. อิทธีวิธี แสดงฤทธิ์ได้
 ๒. ทิพโสต อนุทิพย์
 ๓. เจโตปริยญาณ รู้จักกำหนดใจผู้อื่น
 ๔. บุพเพนิวาสานุสติ รู้จักระลึกชาติหนหลังได้
 ๕. อาสวักขยญาณ รู้จักทำอาสวะให้สิ้นไป
- ดังนั้นเมื่อเป็นคนธรรมดา มิใช่พระอรหันต์ผู้หยั่งรู้ในการ

เวียนว่ายตายเกิด ย่อมไม่สามารถรู้ได้ว่าชาติก่อนๆ ได้ก่อกรรมชั่วหรือกรรมดีอะไรไว้บ้าง แต่หลักของบุญ-บาป หากชาติก่อนๆ กระทำกรรมชั่วมักกับคนอื่น ชาตินี้ก็ย่อมไม่พ้นเขาต้องแก้แค้น ต่อไปในชาติหน้าถึงเวลาที่ต้องเอาคืนเขาทำกรรมชั่วเอาคืนเขา หมุนเวียนต่อๆ กันไปไม่จบสิ้น

จึงทำให้เรียนรู้ และเข้าใจในสังขารธรรมว่า สัตว์โลกล้วนเกิดมาด้วยบุญ-บาป ไม่เท่ากัน สิ่งมีชีวิตบ้างเกิดมาพิการ หรือเกิดมาไม่นานก็ตายตั้งแต่ยังเยาว์ บ้างเกิดมาในครอบครัวร่ำรวย ขณะที่จำนวนมากกลับเกิดมาในครอบครัวที่ยากจนอดยากยากแค้น บ้างมีอายุยืน บ้างอายุสั้น

บางคนมีโรคมากมาย บางคนมีโรคน้อย บางคนผิวพรรณงาม บางคนอัปลักษณ์ที่สุดเป็นโรคผิวหนัง บางคนมีเดช มีอำนาจ บางคนอัปจนยากแค้นตั้งแต่กำเนิด บางคนมีปัญหา เฉลียวฉลาด มีความสามารถมีไหวพริบ บางคนมีปัญหาอ่อนเป็นคนโง่เขลาเบาปัญญา...ที่เป็นเช่นนี้ ก็เนื่องจากถูกกำหนดด้วยกฎแห่งกรรม จึงไม่มีใครฝัน หรือเหนือกว่ากรรมไปได้

อย่างไรก็ตาม กว่าที่ใครสักคนจะเกิดเป็นมนุษย์ รอดพ้นจากการเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เป็นสิ่งที่ยากเพราะหากไม่สะสมบุญบารมีมาดีพอ ก็คงกลายเป็นสัตว์เดรัจฉานตายแล้วเกิดใหม่ไปไม่รู้กี่ภพชาติ

เมื่อมนุษย์คนหนึ่งได้ถือกำเนิดขึ้นมาในครรรภ์มารดา

เป็นลูกของพ่อ หรือได้เกิดมาเป็นลูกหลานในครอบครัว จึงถือว่า
นั่นคือสิ่งที่ดี เป็นมงคล เพราะนั่นคือ “มนุษย์” มาเกิด โดยมี
ญาติที่คนเป็นแม่ เป็นพ่อ หรือครอบครัวจะรับรู้ได้ดังนี้

หากเป็นคนเลว ชั่วช้า ต่ำทรามมาเกิด ขณะที่อยู่ใน
ครรภ์มารดา จะทำให้บิดามารดาเกิดทุกข์ภัยต่างๆ จะเกิดฝัน
ร้าย ฝันอัปมงคลเป็นเสนียดจัญไรอยู่ร่ำไป เมื่อคลอดออกมา
แล้ว ก็แสดงลักษณะของบุรุษโทษ หากเป็นสตรีก็จะแสดง
ลักษณะสตรีโทษให้ปรากฏ

- หากเป็นคนดี มีบุญหนัก หรือมีบุญธรรมดาดังคนทั่วไป
ไปมาเกิด ขณะที่อยู่ในครรภ์มารดา จะมอบโชคลาภให้แก่บิดา
มารดา ความฝันที่ปรากฏจะเป็นฝันสุขมงคล เมื่อคลอดออกมา
จากครรภ์มารดาแล้ว จะแสดงบุรุษลักษณะ หรือสตรีลักษณะที่
ดี

ไม่ว่าอย่างไรก็ตามมนุษย์ด้วยกันไม่ว่าคนเป็นพ่อเป็น
แม่ หรือญาติมิตร ก็ต้องรักลูก จึงต้องมีการเฉลิมฉลอง ร่วมยินดี
กระทำพิธีกรรมต่างๆ อันเป็นมงคลเพื่อปกป้องคุ้มภัย “ลูกคน”
ที่เกิดขึ้น

ซึ่งลักษณะที่ดีของเด็กที่ปรากฏนั้น จะต้องส่งเสริมให้ดี
ขึ้น ส่วนลักษณะโทษที่ไม่ดีของเด็ก จึงต้องอาศัยจารีตประเพณี
แบบแผนโบราณจารย์ได้วางเป็นหลักเกณฑ์เอาไว้ให้ เพื่อจะได้
หลีกเลี่ยงบาปลักษณะและจะได้ยึดเอาบุญลักษณะไว้เป็น

บรรทัดฐาน คือกุศโลบายให้เด็กน้อยผู้เกิดใหม่ ได้เห็นค่าของ การเกิดเป็นคน ได้รับการยกย่อง ได้รับความรักที่เหนือกว่าและ แตกต่างจากสัตว์เดรัจฉาน เป็นการการปลุกฝังคุณค่าความดี งามผ่านพิธีกรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ถูกกระทำขึ้นตาม ช่วงเวลาและช่วงอายุของเด็ก

แท้จริงแล้วเป็นพิธีทางพราหมณ์ แต่ชาวพุทธมากมาย กลับเชื่อว่าเป็นพิธีกรรมทางพุทธ แต่ก็มีได้เป็นการสร้างความ เสียหายแต่ประการใด จึงเป็นประโยชน์ในลักษณะของการผสม ผสานกันของศาสนาระหว่างวิถีพุทธ กับพิธีกรรมแบบพราหมณ์ ก่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต และต่อไปนี่จึงเป็นการนำ เสนอประเพณี วัฒนธรรม และพิธีกรรมอันสัมพันธ์กับการเกิด ด้วยการย้อนรอยสยามถึงวิถีชีวิตของคนรุ่นเก่า ดังต่อไปนี้

◆ ทำบุญด้วยการสร้างพระพุทธรูป

คนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีความเชื่อถือศรัทธา ที่ว่า การทำบุญด้วยการสร้างพระพุทธรูปเป็นบุญใหญ่ แม้จะ เป็นการสร้างพระพุทธรูปองค์ที่เล็กเพียงปลายนิ้วก็ยกก็ตาม ซึ่ง บุญที่จะได้รับนั้นได้แก่

เป็นผู้รูปโฉมงดงาม ผิวพรรณผ่องใส รูปร่างสมส่วน อวัยวะครบถ้วนบริบูรณ์ มีอายุยืน ไปพร้อมๆ กับมีจิตใจที่ดีงาม

ฝึกไฝ่ธรรมะ ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอน มีศีล สมาธิ และปัญญา เป็นที่ตั้งส่งผลให้สร้างบุญสร้างกุศลอยู่เป็นนิจ

จึงยังพบความสุขความเจริญร่ำรวย ไม่ว่าจะเกิดในชาติใดก็ตามจะเจริญด้วยโภคทรัพย์ หากเกิดในตระกูลผู้สูงศักดิ์จะมีบริวาร มีผู้คอยช่วยเหลือมากมาย ไม่ตกทุกข์ได้ยาก ใช้ชีวิตอย่างสบายกายและใจนั้นก็เพราะเพราะมีเหตุผลสำคัญอันเป็นเคล็ดแห่งบุญ คือ

- การสร้างพระพุทธรูปนั้น องค์เทพ เทวา พรหม และพระพุทธรูปเจ้าต่างๆ พระองค์จะมาร่วมอนุโมทนา จึงได้บุญมหาศาล

เป็นการสะสมบุญไม่รู้จบ เพราะเมื่อมีคนมากราบไหว้พระพุทธรูป ก็บังเกิดศรัทธา และความเคารพนับถือในพระพุทธรูปคุณของพระพุทธรูป ส่งผลให้ประพฤติในกรรมดี ละเว้นกรรมชั่ว ผู้สร้างก็จะได้รับกุศลผลบุญไปด้วย

สำหรับผู้ที่ตั้งศรัทธา ซึ่งได้สร้างพระพุทธรูป หรือร่วมสร้างพระพุทธรูป ก็ย่อมที่จะนึกพระพุทธรูป จิตใจก็จะสงบสบาย อันเป็นความสัมพันธ์ที่ผู้เป็นแม่สามารถสื่อสารถึงลูกในครรภ์เหมือนเป็นการสั่งสอน และปลุกฝังให้ลูกได้รับรู้เรื่องของการใช้พระพุทธศาสนาเป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจ ซึ่งจะซึมซับเข้าสู่จิตวิญญาณของลูก ให้ลูกได้รู้สึกสงบ มีสติ รู้สึกอบอุ่น สบายด้วยคุณแห่งพระศาสนา